

Femtende Møde.

Mandagen den 15de December 1884 Kl. 11/2.

Protokollen for forrige Møde blev oplæst og vedtagen.

Formanden: Siden forrige Møde er der paa Pladjerne omdelt — det skete i Gaar, hvad jeg bemærker med Hensyn til Fristen — Udvalgets Betænkning over den af Statsrevisionen afgivne Betænkning over Statsregnskabet for Finantsaaret 1882—83.

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om en overordentlig Bevilling til Flaadens Udvikling.

Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 1475.

Sagen fattes under Forhandling.

Carstensen: Atter og atter have vi her i Thinget siden 1872 haft til Behandling Forslag vedrørende Forsvarssagen, og hver Gang, de ere blevne forelagte, ere de faldne for en systematisk Modstand, der maa vække berettiget Tvivl om, hvorvidt en stor Del af det danske Folk er paa det Rene med, at vi særlig ved denne Modstand mere og mere modnes til, under en større europæisk Forvilling, at blive gjorte til Redstæb for en eller anden europæisk Stormagts Løner, eller endog at falde som Offer for den Magt, der lægger Bægt paa at komme i Besiddelse af Danmark som et vigtigt strategisk Punkt imellem Nordspen og Rusland. Hvis man udelukkende skulde tage Hensyn til den Udfigt, der er til at faae dette Forslag fremmet, taug man ganske stille. Men jeg for mit Vedkommende mener, at jeg ikke kan svigte min konstitutionelle Pligt, fordi en sideordnet Faktor i Lovgivningsmagten har indtaget et negativt Standpunkt. Der er en elementær mathematisk Sætning, der siger, at to lige store Størrelser ophæve hinanden, naar den ene er positiv, den anden negativ, og de lægges sammen. Resultatet af begge Things Virksomhed bliver altsaa efter menneskelig Beregning Nul. Men vi staa da

overfor den Bevidsthed, at dette Intethedsresultat udelukkende er fremkaldt ved den negative Faktor, som kommer ind her i Behandlingen af Spørgsmaalet. — Naar man ser tilbage paa de mange Forhandlinger, der her have været førte om denne Sag, maa det antages, at alle ærede Medlemmer ere saa inde i den, at jeg kan fatte mig i Korthed med Hensyn til, hvad der tidligere er foregaaet. De Herrer ville have bemærket, at alle fremkomne Forslag have taget et og samme Udgangspunkt, nemlig det, som blev angivet i de i 1872 fremkomne Forslag, som atter ere byggede paa en Betænkning, der blev afgivet af en større Kommission, bestaaende af Officerer baade af Hær og af Flaade. Hovedprincippet, som man bestandig er gaaet ud fra, har været, at det, man nærmest skulde stræbe hen til, var at værne om vor Neutralitet, saa at vi sikrede os imod at tvinges ind i en Krig mod vort Nasse og vor Billie, altsaa at vor hele Forsvarsstilling skulde være saa defensiv som muligt. Men idet man gik ud fra, at en større europæisk Konflikt kunde føre os ind i en Kamp, kunde tvinge os ind i Forhold, der truede os med at rive os ud af vor Neutralitet, er man tillige gaaet ud fra, at Kampen maatte antages at blive ført imod en os til Lands og Bands overlegen Fjende. Dette har medført, at Hovedprincippet, der ligger paa Bunden af alle fremkomne Forslag, ser en Koncentration af Styrken. Spørger man saa, hvor Styrken skal koncentreres, ligger Svaret lige for, idet den maa koncentreres til Bærn om det vigtigste politisk-strategiske Punkt i Landet, nemlig Kjøbenhavn. Det er imidlertid en given Sag, at Angrebene kunne optræde under forskjellige Former, og at den farligste Form for Angrebet er det, som nærmer sig til en Overtrompling, og at Angrebet lettest kan antage denne Form ved et Flaadeangreb paa Kjøbenhavn fra Sø siden. Dette har ført til, at alle Forslag have lagt særlig Bægt paa Kjøbenhavns Forsvar mod Sø siden. Men paa den anden Side er en By, der ligger fuldstændig aaben i et Land, der saa at sige ingen Fæstninger eier, saa udsat, at der udfordres Sikring fra Landsiden. Derved er man ført hen til Kjøbenhavns Befæstning paa Landsiden. Men, da man samtidig har erkjendt, at Forsvaret under et Angreb, der indledes med, at hele Landet befættes af Fjenden og med Kjøbenhavns Cernering, i hvilken samhelst Retning har mindre Chance for at blive af lang Varighed og yder mindre Udfigt til at faae Understøttelse af andre Magter, der kunne være interesserede i at forhindre, at Danmark inkorporeres i en